

Economia

L'IMPACTE DE LA PANDÈMIA

“No podem aguantar més tancats, morirem més de gana que del virus”

Els empleats de la restauració i l'hostaleria, en alerta roja davant les noves restriccions pel covid

PAULA SOLANAS ALFARO
BARCELONA

“El primer cop estava tranquil i tenia estalvis guardats, però ara depèn de quant s'allargui això. Tinc molts dubtes”. Quan l'Unai (nom fictici) va sortir del restaurant on treballa a l'Eixample el dijous 15 d'octubre encara no sabia si l'endemà al matí hauria d'anar a obrir el local. El tancament de la restauració a Catalunya com a part de les noves mesures de la Generalitat per contenir la pandèmia va agafar descol·locat un sector que ja ha sigut un dels més tocats per la crisi del covid-19. Per als propietaris, la restricció agreuja el forat de les seves caixes i la urgència de rebre ajudes directes. Per als treballadors, suposa tornar a la casella de sortida dels expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO) i al neguit per aconseguir cobrar les prestacions a temps.

L'Unai forma part dels 41.054 treballadors que en una setmana han engreixat la llista de persones que tornen a dependre dels ERTO per arribar a final de mes a Catalunya. Des que es va aprovar el tancament de bars i restaurants, s'hi han sumat 4.871 empreses del sector. “El nostre restaurant té sobretot públic local i al juny havíem tornat a obrir amb la plantilla a mitja jornada, però fent les mateixes hores”, apunta aquest cambrer.

Amb l'aturada de la primavera ja va haver de fer equilibris, perquè cobrava la prestació cada dos mesos aproximadament, cosa que li dificultava pagar les despeses fixes com el lloguer o l'alimentació. “El meu cap m'avançava els diners fins que jo els rebia i després els hi tornava. Si no, no me n'hauria sortit”, afegeix. Treballa en un restaurant de tapes que no s'ha pogut adaptar al format de menjar per emportar i veu la situació més complicada que al març. El propietari ha hagut de demanar un préstec i ell encara no sap com cobrarà durant els dies en què tinguin la persiana abaixada. “Jo soc una persona jove sense menors a càrrec i m'estan ajudant, però tinc amics i coneguts en la restauració que estan marxant de Barcelona perquè no es poden mantenir”, assegura l'Unai.

Daniel Cachineros també se sent prou afortunat, encara que fa deu dies que no pot anar al restaurant de Mataró on treballa. Per a ell, aquesta feina de caps de setmana és l'únic sou estable, ja que la resta de la set-

mana tira endavant el seu propi projecte com a autònom. “El meu cas no és gaire representatiu perquè els meus caps van decidir seguir pagant als treballadors dels seus estalvis sense demanar un ERTO”, explica. Ara, però, sí que s'han acollit a les mesures i Cachineros encara no té clar quan i com cobrarà. “Potser els negocis de tota la vida que ja han recuperat part de la inversió aniran menys amb l'aigua al coll, però hi haurà tancaments”, diu.

Els sindicats tenen molt clar que la segona onada de la pandèmia i les posteriors restriccions a determinades activitats econòmiques han

deixat milers de famílies vivint “al dia”. “L'esmorzar i el dinar formen part de l'horari laboral de molta gent que ni tan sols ho fa per oci. No entenem per què quan a Europa només s'està tancant en els horaris relacionats amb l'oci, aquí es fa diferent”, argumenta Jesús Lodeiro, responsable sindical del sector de l'hostaleria, el turisme i el joc a la UGT de Catalunya. Considera que aquestes són les franges en què la gent es relaxa més i que podrien tenir un efecte en el contagi, però creu que les mesures de la Generalitat són “desproporcionades”. “És massa exigent”, insisteix.

Un restaurant de la Rambla de Barcelona tancat, després que el Govern aprovés per decret els quinze dies de restriccions a bars i restaurants.

MARC ROVIRA

La situació és la mateixa –o en alguns casos pitjor– per als treballadors dels hotels, que des de l'esclat de la pandèmia van quedar buits de turistes i en bona part no han tornat a obrir. Abelardo Linares és veneçolà i fa set mesos que no treballa. L'Hotel Princesa Sofía, on s'ocupa de reomplir els minibars de les habitacions, va tancar al març i des d'aleshores la plantilla està en un ERTO. “Teníem esperances que tornés a obrir al setembre o a l'octubre, però amb aquesta segona onada no sé com anirà”, diu. Per a ell, que des d'aleshores té problemes per arribar a final de mes, la principal preocupació és no poder enviar diners a la seva família al seu país. “El meu pare necessita una medicació i allà la situació encara és més crítica”, lamenta Linares.

Inquietud a l'hostaleria

Marc Guia va estar tres mesos sense cobrar la prestació de l'ERTO a la primavera després que l'hotel on treballa tanqués i ara el seu pitjor malson és que aquesta situació es torni a repetir. “L'empresa ha hagut de tornar a entregar tota la documentació al SEPE i no hi ha manera que ens contestin, estan desbor-

Quinze dies de vacances per deixar la porta oberta als ERO

La decisió sobtada de la Generalitat de tancar bars i restaurants durant almenys quinze dies ha provocat una nova disjuntiva que encara no estava sobre la taula. Fonts sindicals expliquen que alguns propietaris estan optant per concedir aquestes dues setmanes com a vacances als treballadors per no tornar a arrencar un nou procés d'ERTO. Aquesta opció, però, afegeix un nou interrogant: ¿sense un nou ERTO podrien acomiadar directament la plantilla abans que es

compleixin els sis mesos de treva? Els representants dels treballadors temen que, com ja passa amb la indústria, algunes empreses comencin a convertir els ERTO en ERO, de manera que els empleats es quedin a l'atur. “També podria ser que s'acollissin a un procés concursal i el resultat acabi sent el mateix”, indica una veu sindical. A això s'hi suma el col·lapse dels serveis del SEPE, que ja donen per fet que propiciarà, de nou, les situacions de l'inici de la pandèmia.

LA DISTRIBUCIÓ DE BEGUES I ALIMENTS, AL LÍMIT

L'associació de distribuïdors de begudes i alimentació a Catalunya (ADISCAT) xifra en un 85% les pèrdues pel tancament de bars i restaurants. El seu director general, José Manuel Fernández, detalla que des del

gener del 2020 la caiguda de les vendes respecte a l'exercici anterior ja supera el 40% i que, si la mesura s'allarga més enllà dels quinze dies inicialment previstos, la xifra pot superar el 50% i obligarà a tancar moltes empreses del sector.

LES VEUS DELS TREBALLADORS MÉS AFECTATS

"Va ser un calvari i no vull tornar a passar per això, però si he de tornar a demanar menjar, ho faré"

"L'empresa ha hagut de tornar a entregar tota la documentació al SEPE i no hi ha manera que ens contestin, estan desbordats"

"Estàvem acostumats al que guanyàvem i jo acabava de demanar una hipoteca. Ja anem malament, però si a sobre hi torna a haver retards en els pagaments [dels ERTO]..."

"El meu cap m'avançava els diners del sou fins que jo els rebia i després els hi tornava. Si no, no me n'hauria sortit"

"El restaurant té públic local i al juny havíem tornat a obrir amb mitja jornada, però fent les mateixes hores"

datos", comenta. A l'inici de la pandèmia, tant Guia com la seva dona -treballadora de la neteja- van quedar-se en els llimbs dels ERTO i amb la caiguda sobtada dels ingressos a la seva llar la família va acudir al Banc d'Aliments per donar menjar a la seva filla de sis anys. "Va ser un calvari i no vull tornar a passar per això, però si he de tornar a demanar menjar, ho faré", afirma. Mentre no treballa ha fet alguns cursos per guanyar formació en altres sectors, però té molt clar que amb quinze anys d'antiguitat a l'empresa no es pot permetre deixar-la i perdre la indemnització. "No podem aguantar més tancats, morirem més de gana que del virus", sentència.

Esteban Becerra expressa la mateixa preocupació. "Estàvem acostumats al que guanyàvem i jo acabava de contractar una hipoteca. Ja anem malament, però si a sobre hi torna a haver retards en els pagaments...", diu. En 40 anys treballant al mateix hotel mai havia marxat més d'un mes per vacances i ara en fa set que no el trepitja. "M'està afectant molt psicològicament", confessa, i recorda que a partir d'aquest mes també començarà a esgotar el seu atur. —

L'Estat es limita la despesa tot i pagar menys interès que mai pel deute

Els grans països europeus gasten més en estímuls

LEANDRE IBAR PENABA
BARCELONA

Mai a la història endeutar-se havia resultat tan barat per a l'estat espanyol. I, malgrat això i que està enmig de la pitjor recessió des de la Guerra Civil, el govern espanyol és el que menys gasta de les grans economies de la zona euro.

Les dades parlen per si soles: el 2012, en plena crisi del deute sobirà, Espanya pagava un 6,8% d'interès pel seu bo a deu anys. Va ser aquell any quan el país va haver de ser rescatat. Actualment, en paga un 0,28%.

Malgrat la facilitat per endeutar-se, i malgrat la cruïlla de la crisi sanitària -és l'estat de la UE proporcionalment amb més excés de mortalitat- i econòmica -les previsions apunten a un ensorrament de l'economia superior a l'11% el 2020-, el govern espanyol ha sigut un dels més tímids d'Europa a l'hora de fer servir el deute per frenar l'impacte de la pandèmia del covid-19. L'executiu ha destinat l'equivalent a un 3,5% del producte interior brut a mesures fiscals d'estímul econòmic. A Alemanya, aquesta xifra és del 8,3%, més del doble. A França és del 5,2% i a Itàlia del 4,9%.

Així doncs, per què Espanya gas-ta tan poc, si endeutar-se també li costa molt poc? I per què avui, en plena recessió, li surt tan barat el deute quan fa vuit anys pagava 24 vegades més en interessos per col·locar els seus bons?

La segona pregunta té una resposta ben senzilla: la intervenció del Banc Central Europeu (BCE). Des del començament de l'epidèmia, l'organisme monetari ha destinat més de 84.300 milions d'euros a la compra de deute públic espanyol, tant a través del seu programa d'adquisicions massives de deute públic com a través del PEPP, el fons creat especialment amb l'esclat del covid per injectar liquiditat al sistema.

El BCE, a més, està ajudant de manera especial Espanya i Itàlia, amb més compres de bons d'aquests dos països de les que teòricament tocaria pel seu pes en l'aportació de capital a la institució, i en detriment d'Alemanya i els Països Baixos.

Amb l'arribada de Mario Draghi a la presidència del BCE, el banc va fer un gir radical. L'Itàlia va deixar clar d'entrada que, amb ell al capdavant, l'ens monetari faria el paper del que els economistes en diuen *prestamista d'últim recurs*, és a dir, que garantiria la solvència dels països europeus. Aquest paper de suport s'ha mantingut amb la presidència de Christine Lagarde i, ara amb el coronavirus, fins i tot s'ha reforçat amb el PEPP, al qual el BCE té pensat destinar 1,35 bilions d'euros.

Així doncs, pot sorprendre per què el govern espanyol no aprofiti les bones condicions als mercats de deute que li està donant el BCE, sobretot si tenim en compte que, a diferència del 2012, el consens actual és que els governs han de frenar la crisi amb increments de des-

Temor
L'alt nivell de deute de l'Estat frena el govern Sánchez a l'hora de gastar

Ministra
Nadia Calviño personifica la por de l'executiu a augmentar la despesa

pesa per donar suport a famílies i empreses.

"Hi ha hagut dos grups de països, els que tenen capacitat pròpia i els que tenen por", explica Albert Carreras, catedràtic d'economia de la UPF, sobre la resposta a la crisi. Carreras creu que el primer grup el formen estats molt agressius en la resposta a la recessió que, o bé tenen sobirania monetària (la seva pròpia moneda) com el Regne Unit i els Estats Units, o bé estan molt poc endeutats, com Alemanya.

La por del govern espanyol

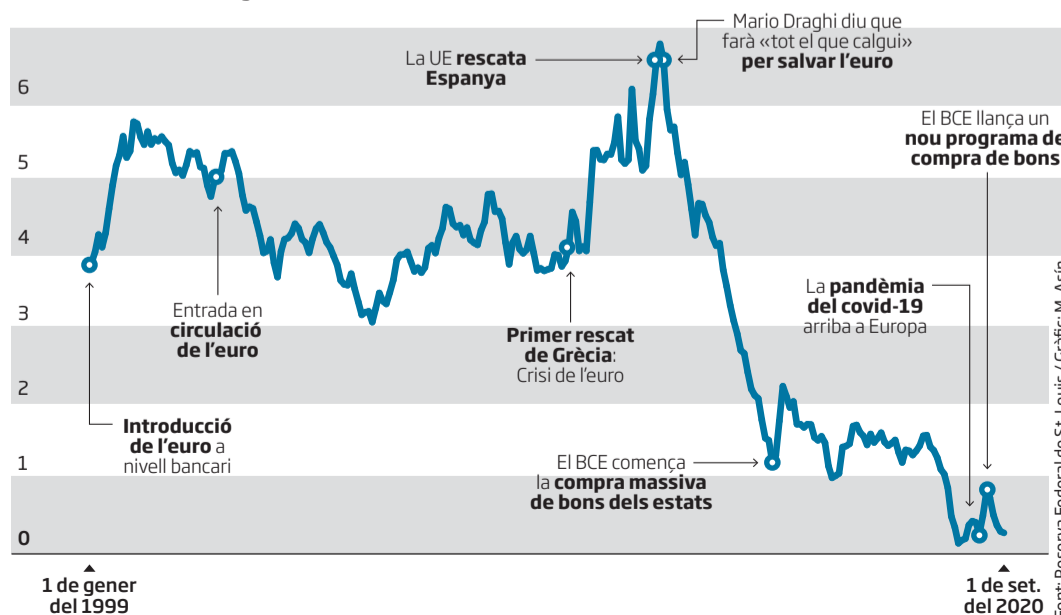
En canvi, Espanya forma part del segon grup per dues raons: té uns nivells de deute molt elevats (supera el 100% del PIB) i al govern encara es recorden els problemes als mercats de deute i la intervenció europea dels comptes durant la crisi dels anys 2009-2013. El catedràtic d'economia financera de la UPF Xavier Freixas creu que aquests dos elements "imposen més prudència" a l'executiu.

Carreras afegeix que, al govern, la vicepresidenta econòmica, Nadia Calviño, "personifica" aquesta por, compartida per molts alts funcionaris. "Entenc Calviño -diu-, però tampoc sembla que ella entengui en quina situació ens trobem".

En aquest sentit, Freixas afegeix que a Espanya el govern "no pot apostar tant" per una despesa forta perquè, si el dèficit i el deute es disparen, "tothom se li tirarà al damunt". "És una fragilitat del sistema democràtic", comenta el catedràtic d'economia financera. En relació amb la crisi financera de fa una dècada, quan es va disparar el deute es va acceptar, però ara a l'Estat li costa. "Sembla que si el dèficit ve imposat pels bancs és el que toca", recorda Freixas per explicar per què l'Estat no va tenir tants miraments per gastar quan va rescatar entitats bancàries fa uns deu anys. —

EVOLUCIÓ DELS INTERESSOS DEL DEUTE ESPANYOL

Tipus d'interès anual del bo espanyol a 10 anys. Dades mensuals des del gener del 1999 fins al setembre del 2020

DESPESA CONTRA EL COVID-19

8,3%

Percentatge del PIB que representen les mesures fiscals directes aprovades pel govern alemany per pal·liar la crisi del covid-19

3,5%

En canvi, el percentatge a Espanya es redueix per sota de la meitat, la taxa més baixa de les quatre grans economies de l'euro

Font: Reserva Federal de St. Louis / Gràfic: M. Asín